

Πανεπιστήμιο Κρήτης
Σχολή Κοινωνικών, Πολιτικών και
Οικονομικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης

Πτυχιακή Εργασία

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και η συμβολή του στην
διάπλαση της νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επιμέλεια: Μακεδόνα Κ. Καλλιόπη (Α.Μ.:3154)
Υπεύθυνος καθηγητής: Ξενάκης Δημήτριος

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	4
Μέρος Πρώτο	
Κεφάλαιο 1 ^ο : Ευρωπαϊκή Ένωση και Θεσμικά Όργανα	
1.1.Ευρωπαϊκή Ένωση.....	5
1.2.Θεσμικά Όργανα Ε.Ε.....	5
1.1.1. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.....	6
1.1.2. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.....	7
1.1.3. Συμβούλιο.....	9
1.1.4. Επιτροπή.....	11
1.1.5. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.....	13
1.1.6. Ελεγκτικό Συνέδριο.....	14
Μέρος Δεύτερο	
Κεφάλαιο 2 ^ο : Ευρωπαϊκό Δικαστήριο- Θεσμικό Όργανο Ε.Ε.	
2.1. Ίδρυση.....	16
2.2. Σύσταση.....	17
2.3. Δικαστήριο.....	19
2.4. Γενικό Δικαστήριο.....	20
2.5. Λειτουργία Δικαστηρίου Ε.Ε.....	22
Κεφάλαιο 3 ^ο : Συμβολή Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στη διάπλαση της νομοθεσίας της Ε.Ε.	
3.1 Θεσμική Σημασία του ΔΕΕ.....	25
3.2 Παραδείγματα καθοριστικών Αποφάσεων του ΔΕΕ.....	28
Συμπεράσματα.....	30
Βιβλιογραφία.....	31

Συντομεύσεις

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΣΕΕ: Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΚ: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

ΣΛΕΕ: Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΚΤ: Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών

ΕΚΤ: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

ΕΚΑΧ: Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα

ΕΟΚ: Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

ΔΕΕ: Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κατάλογος Γραφημάτων

→Γράφημα 1: Έδρες των κομμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις εκλογές του 2019.

Πηγή: <http://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/eu-affairs/20190523STO52402/euroekloges-2019-summetochi-rekor-me-auxisi-20-monadon>

→Γράφημα 2: Αριθμός Υποθέσεων του Δικαστηρίου την περίοδο 2006-2016.

Πηγή: <http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/court-of-justice-14-2017/el/#chapter0>

→Γράφημα 3: Αριθμός Υποθέσεων Γενικού Δικαστηρίου την περίοδο 2006-2016.

Πηγή: <http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/court-of-justice-14-2017/el/#chapter0>

→ Γράφημα 4: Αποφάσεις Δικαστηρίου.

Πηγή: <http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/court-of-justice-14-2017/el/#chapter0>

→ Γράφημα 5: Αποφάσεις Γενικού Δικαστηρίου.

Πηγή: <http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/court-of-justice-14-2017/el/#chapter0>

→ Γράφημα 6: Ανάλυση της πολυπλοκότητας των υποθέσεων ενώπιον του Δικαστηρίου.

Πηγή: <http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/court-of-justice-14-2017/el/#chapter0>

→ Γράφημα 7: Ανάλυση της πολυπλοκότητας των υποθέσεων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Πηγή: <http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/court-of-justice-14-2017/el/#chapter0>

Κατάλογος Διαγραμμάτων

→ Διάγραμμα 1: Κύρια στάδια διαχείρισης υποθέσεων.

Πηγή: <http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/court-of-justice-14-2017/el/#chapter0>

Κατάλογος Εικόνων

→ Εικόνα 1: Το σώμα των Επιτρόπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πηγή: <http://europedirect.pde.gov.gr/gr/links/commission/>

→ Εικόνα 2: Υπογραφή στο Παρίσι το 1951 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα.

Πηγή: <https://www.consilium.europa.eu/el/history/?filters=2031>

Κατάλογος Χαρτών

→Χάρτης 1: Χάρτης Ευρωζώνης.

Πηγή: <https://www.bankofgreece.gr/Pages/el/MonetaryPolicyEurosystem/default.aspx>

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως κοινότητα με οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές ομοιότητες αλλά και διαφοροποιήσεις είχε την ανάγκη κοινού δικαίου. Το δίκαιο αυτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαμορφώνεται μέσα από τις Συνθήκες, οι οποίες περιέχουν κανόνες δικαίου και οδηγίες προς τα κράτη μέλη αλλά και προς τα θεσμικά όργανα της Ένωσης. Τα κράτη μέλη, οι κυβερνήσεις αυτών αλλά και οι πωλητές οφείλουν να τηρούν και να υπακούουν τους κανόνες της Ένωσης. Ωστόσο, πολλές φορές αυτό δεν συμβαίνει και ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου είναι ιδιαίτερα μείζονος σημασίας. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των κανόνων δικαίου της ένωσης, τη διασφάλιση της έννομης τάξης και ενός υγιούς νομικού περιβάλλοντος μέσα στην Ένωση για τα κράτη μέλη και τις πολίτες αυτής. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ερμηνεύει τις Συνθήκες και το δίκαιο της Ε.Ε. έτσι ώστε να εφαρμόζεται ορθά από όλους

Στην παρακάτω εργασία, αναφέρονται τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης· η σύνθεση και οι αρμοδιότητες τους καθώς και ο ρόλος τους μαζί με το Δικαστήριο στη διασφάλιση της ευημερίας στην Ένωση.

Στο δεύτερο μέρος, της εργασίας γίνεται εκτενής ανάλυση για το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επικεντρώνοντας στην ίδρυση, τη σύνθεση αλλά και τις αρμοδιότητες του. Επίσης, στη συμβολή του Δικαστηρίου στη διάπλαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και στη συμβολή του στην επίτευξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης

Λέξεις Κλειδιά: Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, θεσμικά όργανα, συνθήκης, δικαιοδοτικό σύστημα Ε.Ε., προσφυγές, νομοθεσία.

Μέρος Πρώτο

Κεφάλαιο 1^ο Ευρωπαϊκή Ένωση και Θεσμικά Όργανα

1.1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρώπη αποτελεί μία πολιτική και οικονομική κοινότητα με πολιτιστικές ομοιότητες που υπάρχει από το μακρινό παρελθόν παρότι το περιεχόμενο των εννοιών αυτών έχει αλλάξει μέσα στο πέρασμα του χρόνου. Τα κοινά στοιχεία αυτά και σε συνδυασμό με τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οδήγησε στην ιδέα της δημιουργίας μίας ένωσης που θα αποτρέπει πολέμους μεταξύ των κρατών. Η πρόταση για μία Ευρωπαϊκή Ομοσπονδιακή Ένωση έγινε το 1930 από Briand με το Memorandum και νωρίτερα το 1926 από το Πανευρωπαϊκό Κίνημα. Ο Briand οραματιζόταν μία νέα οικονομική ένωση βασισμένη στην οικονομία των ανεπτυγμένων οικονομικών χωρών της Ευρώπης. Γεγονότα που μεσολάβησαν δεν κατέστησαν δυνατή τη δημιουργία μίας τέτοιας ένωσης. Ωστόσο μετά και το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου τα γεγονότα οδήγησαν στην δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που μετέπειτα εξελίχθηκε σε Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δημιουργία των Κοινοτήτων έγινε στο πλαίσιο συγκεκριμένων ιστορικών, πολιτικών και οικονομικών συνθηκών με ελάχιστα κοινά σημεία με προηγούμενες προσπάθειες δημιουργίας ή οραματισμού. Τα κράτη μέλη στην αρχή ήταν επτά και στην συνέχεια έγιναν δέκα με την ένταξη και της Ελλάδας το 1995 και συνέχισαν να αυξάνονται κατά τα χρόνια φτάνοντας τον αριθμό των είκοσι οκτώ σήμερα.

1.2. Τα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε.

Η Ε.Ε. έχει στόχο την προώθηση των αξιών της, την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της, των κρατών μελών και των πολιτών της και αυτό γίνεται μέσα σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο. Το αρχικό οργανικό σύστημα των κοινοτήτων χωριζόταν σε κοινοτικού και διακυβερνητικού χαρακτήρα όπως είχε διαμορφωθεί από τη συνθήκη του Μάαστριχτ. Η μορφή αυτή αλλάζει πλέον στην Ένωση. Η σύνθεση, η λειτουργία και ο χαρακτήρας των οργάνων έχουν αλλάξει μέσα από τις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μέσα από τις ρυθμίσεις και τις αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί τα θεσμικά όργανα είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ελεγκτικό Συνέδριο (Άρθρο 13, ΣΕΕ). Τα θεσμικά αυτά όργανα αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους για την προάσπιση του κοινού

συμφέρον της Ε.Ε. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο που θα αναλυθεί στο δεύτερο μέρος της εργασίας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για την ορθή λειτουργία όλων των θεσμικών οργάνων. Κατανοώντας παρακάτω σύνθεση και τη λειτουργία των οργάνων της Ένωσης μπορούμε ευκολότερα να καταλάβουμε και τον τρόπο που διαρθρώνεται το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

1.1.1 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Στις αρχικές ιδρυτικές συνθήκες δεν προβλέπονταν διασκέψεις κορυφής αρχηγών των κρατών μελών ή κυβερνήσεων. Η αναγκαιότητα αυτών των διασκέψεων φάνηκε μέσα από ορισμένες τέτοιες που πραγματοποιήθηκαν κατά τη δεκαετία του 1960 και εντονότερα στη διάσκεψη της Χάγης το 1969. Αργότερα το 1974 στη διάσκεψη των Παρισίων αποφασίστηκε η θεσμοθέτηση αυτών των συναντήσεων υπό το όνομα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Μεγαλύτερη νομική θεσμοποίηση έγινε με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και στη συνέχεια με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διακατέχει έναν σπουδαίο ρόλο στην Ε.Ε. για την ανάπτυξη της και αυτό απορρέει από τη σύνθεσή του και τον τρόπο λειτουργίας του δίνοντας του μεγάλη πολιτική σημασία.

Έως τη Συνθήκη της Λισσαβόνας συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό συμβούλιο είχαν αρχικά οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων των κρατών μελών και ο Πρόεδρος της Επιτροπής και επίσης οι Υπουργοί Εξωτερικών των κρατών μελών και από ένα μέλος της Επιτροπής. Περί τα τέλη της δεκαετίας του 1990 και ορισμένοι υπουργοί μπορούσαν να συμμετέχουν, συνήθως οι υπουργοί οικονομικών συμμετείχαν στις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η παρουσία του προέδρου αλλά και μελών της Επιτροπής και υπουργός οικονομικών και εξωτερικών επιδίωκε να καταστήσει πιο αποτελεσματική τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας η σύνθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου διαφοροποιήθηκε ως προς την αρχική. Πλέον, συγκροτείται από τους Αρχηγούς Κρατών και Κυβερνήσεων των κρατών μελών, τον Πρόεδρο του και των Πρόεδρο της Επιτροπής. Αυτό πραγματοποιήθηκε λόγω της συμμετοχής και του Έπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας που θα λαμβάνει μέρος στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αλλά δεν θα γίνεται μέλος του. Μεγάλης σημασίας ενέργεια είναι η δημιουργία της θέσεως του Προέδρου του Ευρωπαϊκού

Συμβουλίου ο οποίος εκλέγεται με ειδική πλειοψηφία για δυόμιση χρόνια (Άρθρο 15, ΣΕΕ).

Από τη συνθήκη του Μάαστριχτ έως τη Συνθήκη της Λισσαβόνας, οι συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου γίνονταν τουλάχιστον δύο φορές κάθε εξάμηνης προεδρίας και συγκεκριμένα τον Ιούνιο και το Δεκέμβριο. Ωστόσο, από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 οι Σύνοδοι πραγματοποιούνταν τρεις έως τέσσερις φορές ετησίως. Ο τρόπος λειτουργίας των συνόδων συμφωνήθηκε στη σύνοδο του Λονδίνου το 1977.

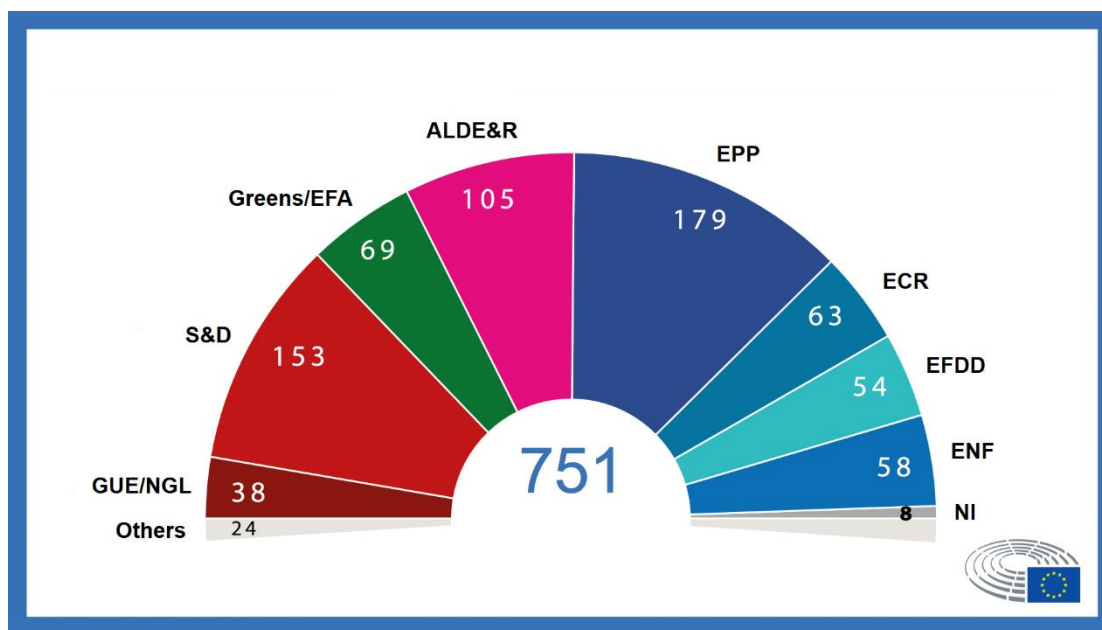
Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει ως αρμοδιότητα να λαμβάνει αποφάσεις, να παρέχει στην Ένωση την αναγκαία ανάπτυξη και αναθεώρηση των συνθηκών, να καθορίζει τους πολιτικούς προσανατολισμούς και τις προτεραιότητες (Άρθρο 15, ΣΕΕ). Στις συνόδους συζητούνται και λαμβάνονται αποφάσεις και για συγκεκριμένα θεσμικά θέματα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεωρείται κορυφαίο όργανο της Ε.Ε και αυτό το επισφραγίζει και η αρμοδιότητα του για τον διορισμό του Υπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας, ο διορισμός του Προέδρου του και του Αντιπροέδρου και των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και επίσης προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ποιον επιθυμεί για Πρόεδρο της Επιτροπής.

1.1.2. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Από την αρχική σύνθεση του οργανικού συστήματος της Ε.Ε. το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όπως ονομάστηκε το 1962 είχε υποβαθμισμένο ρόλο και θεωρούνταν γενικά αναποτελεσματικό όργανο. Από το 1979 αυτό άλλαξε και η αρνητική αυτή φήμη δεν ισχύει πλέον. Οι τυπικές εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν έχουν τόση δύναμη όσο αυτές των Εθνικών Κοινοβουλίων, ωστόσο το Κοινοβούλιο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην λειτουργία της Ε.Ε. Ο ρόλος του ενισχύεται διαρκώς και έχει συμβάλλει στον εκδημοκρατισμό της Κοινότητας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο νομοθετεί και μπορεί με αρκετούς τρόπους να επηρεάσει το νομοθετικό έργο της Ε.Ε., συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία διορισμού της Επιτροπής λαμβάνει με το Συμβούλιο σημαντικές αποφάσεις για την Ένωση.

Το Κοινοβούλιο αποτελείται από αντιπροσώπους των πολιτών της Ένωσης. Ο αριθμός αυτός των αντιπροσώπων των πολιτών δεν υπερβαίνει τον αριθμό των επτακοσίων πενήντα συν τον Πρόεδρο. Η εκπροσώπηση των πολιτών είναι αναλογική

κατά φθίνουσα τάξη με ελάχιστο όριο έξι και ανώτατο έως ενενήντα έξι έδρες ανά κράτος μέλος.(Άρθρο14, ΣΕΕ) Τα μέλη αυτά εκλέγονται κάθε πέντε έτη με άμεση, καθολική, ελεύθερη και μυστική ψηφοφορία στις εκλογές που διενεργούνται την ίδια περίοδο σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Ο τρόπος αυτός ανάδειξης των μελών του Ε.Κ. έγινε για πρώτη φορά το 1979 και αντικατέστησε τις αντιπροσωπείες εθνικών βουλευτών. Η κομματική δραστηριότητα στο Ε.Κ. αναπτύσσεται σε διακρατικό επίπεδο, στις πολιτικές ομάδες και σε εθνικό επίπεδο. Από το 1970 ιδρύθηκαν οι διεθνικές ομοσπονδίες που κυρίως η δράση τους συσπειρώνεται γύρω από τον συντονισμό, την ανάπτυξη προπαγάνδας και την διενέργεια προεκλογικών εκστρατειών. Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η κομματική δραστηριότητα πραγματοποιείται μέσω των πολιτικών ομάδων. Το μέγεθος του Κοινοβουλίου έχει αλλάξει στο πέρασμα των χρόνων και έτσι έχουν τροποποιηθεί και οι κανόνες για τη σύνθεση των πολιτικών ομάδων. Ενοποιητικό στοιχείο για την δημιουργία των ομάδων ήταν ο ιδεολογικός προσδιορισμός.

Γράφημα 2: Έδρες των κομμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις εκλογές του 2019.

Καθοριστική επίδραση είναι η αποτελεσματική λειτουργία του Ε.Κ. στην ουσιαστική άσκηση των αρμοδιοτήτων του και στην περαιτέρω ανάπτυξη του ρόλου του στο σύστημα αρμοδιοτήτων και εξουσιών της Ε.Ε. Οι κανόνες οργάνωσης και λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι σύμφωνα με τις Συνθήκες της Ένωσης και γίνονται πιο συγκεκριμένοι από τον Κανονισμό που το Ε.Κ. ψηφίζει με την πλειοψηφία των μελών του (Άρθρο 232, ΣΛΕΕ). Το Ε.Κ. εκλέγει τον Πρόεδρο και το προεδρείο του μεταξύ των μελών του. Το προεδρείο το απαρτίζουν ο Πρόεδρος και

οι αντιπρόεδροι και ένα από τα καθήκοντα του η ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν τη διεξαγωγή των συνεδριάσεων. Μεγάλης σημασίας είναι και η Διάσκεψη των προέδρων που πραγματοποιείται από τον πρόεδρο και τους προέδρους των πολιτικών ομάδων.

Οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς εξελίσσονται καταδεικνύουν τη σταδιακή αναβάθμιση του πολιτικού συστήματος της Ένωσης και συμβάλλουν στο γενικό εκδημοκρατισμό της Ένωσης. Η συμμετοχή του στη διαδικασία λήψης αποφάσεων συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών που συνεχονται προς την υιοθέτηση του προϋπολογισμού και τη σύναψη των διεθνών συμβάσεων, καθώς και οι ελεγκτικές εξουσίες που διαθέτει όσον αφορά την αποτελεσματική λειτουργία της Ένωσης αποδεικνύουν την αναβάθμιση της νομικής και πολιτικής θέσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

1.1.3. Συμβούλιο

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950 με την ίδρυση της Κοινότητας υπήρχε διάχυτη η άποψη ότι οι κοινές πολιτικές θα εκδήλωναν τα πρώτα αποτελέσματα και θα προέκυπτε εμπιστοσύνη ανάμεσα στα κράτη και αυτό θα οδηγούσε στον περιορισμό του ρόλου του Συμβουλίου και κυρίως στη σχέση του με την επιτροπή. Η άποψη αυτή, ωστόσο δεν επαληθεύτηκε και αντιθέτως το συμβούλιο διαδραματίζει το σπουδαιότερο ρόλο στο οργανωτικό σύστημα της Ένωσης. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου περιορίστηκαν προς όφελος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αλλά και της Επιτροπής. Παρ' όλα αυτά το συμβούλιο εξακολουθεί να υπερτερεί στην νομοθετική και εκτελεστική εξουσία. Θεωρείται ως ο κύριος υπερασπιστής των εθνικών συμφερόντων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης λόγω της διακυβερνητικής του σύνθεσης.

Το συμβούλιο αποτελείται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους-μέλους σε υπουργικό επίπεδο, ο οποίος έχει την εξουσία να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους το οποίο αντιπροσωπεύει και να ασκήσει το δικαίωμα ψήφου. (Άρθρο 16 ΣΕΕ) Η σύνθεση του Συμβουλίου είναι διακρατική, με αυτό όμως δεν μεταβάλλει την ιδιότητά του ως όργανο της ένωσης. Αντιθέτως, αποβλέπει στην εξασφάλιση της ισόρροπης μετατροπής των εθνικών συμφερόντων σε κοινό συμφέρον της Ένωσης.

Με τη σύνθεση του, το Συμβούλιο διασφαλίζει την οργανική του ενότητα, δηλαδή είναι πάντοτε το ίδιο όργανο. Από νομική άποψη υπάρχει μόνο ένα Συμβούλιο Υπουργών ωστόσο υπάρχουν και διαφορετικές συνθέσεις σε αυτό ανάλογα με τα

θέματα που υπάρχουν στην ημερήσια διάταξη. Αρχικά, οι συνθέσεις του Συμβουλίου ήταν δύο το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων. Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων είναι υπεύθυνο για τη συνοχή των εργασιών των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου δηλαδή προετοιμάζεται Συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και προσπαθεί τη διασφάλιση της συνέχειας τους σε επαφή με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την Επιτροπή. Μέσα στο πέρασμα των χρόνων οι συνθέσεις αυξήθηκαν αρκετά αλλά με τη Σύνοδο κορυφής της Σεβίλλης 2002 αποφασίστηκε ότι οι συνθέσεις θα περιοριστούν σε εννέα.

Αντικείμενο εντάσεων και διενέξεων μεταξύ των κρατών-μελών αποτέλεσε το θέμα της προεδρίας του Συμβουλίου. Αρχικά έως ότου τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας το 2009 η προεδρία του Συμβουλίου ασκούνταν διαδοχικός από κάθε κράτος μέλος για την περίοδο των έξι μηνών Ιανουάριο έως Ιούνιο και από Ιούλιο έως Δεκέμβριο εκ περιτροπής από κάθε κράτος-μέλος, με τη σειρά που θα αποφασίσει το συμβούλιο με ομοφωνία. Τα κράτη μέλη προσπαθούσαν να μεταρρυθμίσουν το σύστημα ώστε να αυξηθεί η διάρκεια της προεδρίας. Η προεδρία των συνθέσεων του Συμβουλίου ασκείται από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών στο συμβούλιο βάσει συστήματος ισότιμη συναλλαγής με εξαίρεση βέβαια το συμβούλιο εξωτερικών υποθέσεων το οποίο πρεσβεύετε πάντα από τον Ύπατο εκπρόσωπο. Σήμερα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας αποφασίστηκε ότι η προεδρία του Συμβουλίου θα ασκείται από ομάδες αποτελούμενες από τρία κράτη μέλη και η θητεία τους θα είναι 18 μήνες. Οι ομάδες αυτές θα έχουν ισότιμη εναλλαγή των κρατών-μελών λαμβάνοντας υπόψη την πολυμορφία τους και τις γεωγραφικές ισορροπίες εντός της Ένωσης.

Στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο τρόπος που λαμβάνονται οι αποφάσεις ορίζεται μέσα από τις συνθήκες. Οι αποφάσεις λαμβάνονται είτε με απλή ή ειδική πλειοψηφία καθώς επίσης και με ομοφωνία. Για τις σημαντικότερες αποφάσεις εφαρμόζεται ειδική πλειοψηφία ή η ομοφωνία. Οι αλλαγές που επέφεραν οι Συνθήκες αύξησαν τον κανόνα της ειδικής πλειοψηφίας και περιορίστηκε ο κανόνας της ομοφωνίας. Στην αναθεώρηση των συνθηκών οι διαπραγματεύσεις για την απλούστευση του τρόπου λήψης αποφάσεων ουσιαστικά της μείωσης του κανόνα της ομοφωνίας ήταν έντονες. (Πλιάκος, 2018).

Το συμβούλιο έχει σαν αρμοδιότητα να λαμβάνει αποφάσεις για πολιτικές και για τη νομοθεσία μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ασχολείται συγκεκριμένα με νομοθετικά και δημοσιονομικά θέματα και ασκούν χάραξη πολιτικής και συντονισμό από κοινού σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις Συνθήκες. Το

Συμβούλιο επικουρείται από τη γνωστή στα Γαλλικά επιτροπή Νόμιμων Αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων κρατών-μελών COREPER. Η Επιτροπή αυτή είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου και την εκτέλεση των εντολών που της αναθέτει.

1.1.4. Επιτροπή

Η Επιτροπή είναι ένα όργανο της Ένωσης με ιδιαίτερη ιδιοτυπία και σημαντικότερη θέση. Κατέχει κεντρική θέση σε όλα τα πεδία και σε όλους τους τομείς λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διαμορφώνει, προωθεί και προασπίζεται το γενικό συμφέρον της Ένωσης. Η επιτροπή βρίσκεται στην καρδιά του συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Nugent, 2012) Εως ότου εφαρμοστεί η Συνθήκη της Νίκαιας η επιτροπή είχε έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος με εξαίρεση κάποιες μεγάλες πληθυσμιακά χώρες όπως η Γερμανία ή η Γαλλία και άλλες που είχαν δικαίωμα να έχουν δύο επιτρόπους. Η σύνθεση της επιτροπής και ο αριθμός των επιτροπών που θα την αποτελούν έχει αλλάξει μέσα στο πέρασμα των χρόνων και έχει τροποποιηθεί με τις Συνθήκες. Ωστόσο, πλέον η επιτροπή ξανά περιλαμβάνει έναν επίτροπο από κάθε κράτος μέλος της.

Στην επιτροπή συμπεριλαμβάνεται και ο Πρόεδρός της και ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας, ο οποίος είναι ένας από τους αντιπροέδρους. Η διεργασία επιλογής των μελών της επιτροπής έχει μεγάλη πολιτική σημασία για τον εκδημοκρατισμό του πολιτικού συστήματος της Ένωσης. Έπειτα από τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία και προτείνεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ένας υποψήφιος για το αξίωμα του Προέδρου της Επιτροπής· ο υποψήφιος αυτός εκλέγεται από τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με πλειοψηφία. Εάν δεν συγκεντρωθεί η πλειοψηφία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σε διάστημα ενός μήνα αποφασίζει ξανά με ειδική πλειοψηφία έναν υποψήφιο για να τον εκλέξει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την ίδια διαδικασία και να γίνει ο Πρόεδρος της Επιτροπής. Αφού ο Πρόεδρος διοριστεί, μαζί με το συμβούλιο, καταρτίζει τον κατάλογο των άλλων προσώπων που προτείνεται να διοριστούν ως μέλη της Επιτροπής. Για τα μέλη αυτά, βασικό κριτήριο επιλογής είναι οι γενικές τους ικανότητες και η προσήλωσή τους στην ευρωπαϊκή ιδέα. Πρέπει να είναι προσωπικότητες που έχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας. (Πλιάκος, 2018). Όλα τα

μέλη της Επιτροπής μαζί με το Πρόεδρο και τον Ύπατο Εκπρόσωπο ως ένα σώμα πρέπει να ψηφιστούν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η επιτροπή διορίζεται μέσω του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου παρότι εγκρίνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η επιτροπή αποτελείται από τους Επιτρόπους, τον Πρόεδρο, γενικές διευθύνσεις και γραφεία επιτροπών . Η θητεία του σώματος των επιτροπών είναι πενταετής και αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους έξι μήνες μετά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου. (Nugent, 2012). Οι αρμοδιότητες που θα έχει το κάθε μέλος της Επιτροπής καθορίζονται από τον Πρόεδρο. Ο κάθε Επίτροπος είναι υπεύθυνος για συγκεκριμένους τομείς πολιτικής και όλοι μαζί συνεδριάζουν ως Σώμα Επιτρόπων .

Εικόνα 1: Το σώμα των Επιτρόπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η Επιτροπή γενικότερα ασκεί τα καθήκοντά της με πλήρη ανεξαρτησία. Τα κράτη μέλη σέβονται την αρχή αυτή της ανεξαρτησίας και δεν προσπαθούν να επηρεάσουν την εκτέλεση του έργου της Επιτροπής. Ωστόσο, ο Ύπατος Εκπρόσωπος δεν χρήζει ανεξαρτησίας καθώς είναι εντολοδόχος του Συμβουλίου για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφάλειας της Ένωσης. Σκοπός είναι να επιτευχθεί μία αποτελεσματική εξωτερική δράση της Ένωσης.

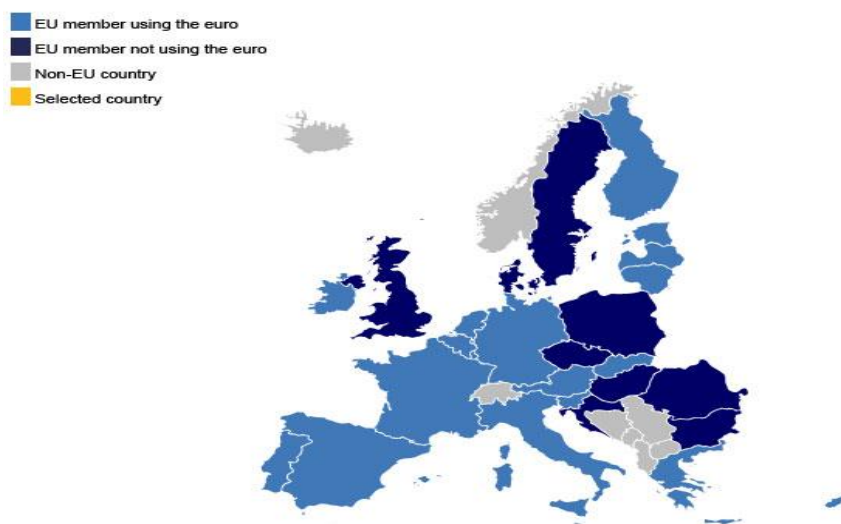
Η συλλογικότητα είναι αυτό που χαρακτηρίζει τον τρόπο που Επιτροπή ασκεί τις αρμοδιότητες της. Αποφασίζει στις συνεδρίες της ολομέλειας και οι αποφάσεις λαμβάνονται μέσω γραπτής διαδικασίας. Το σχέδιο της απόφασης, το καθορίζει ο Επίτροπος στον οποίο έχει ανατεθεί το σχετικό χαρτοφυλάκιο. Το σχέδιο αυτό, στη συνέχεια το εξετάζει η Νομική Υπηρεσία της Επιτροπής και οι Αρμόδιοι των Γενικών Διευθύνσεων και τότε μεταβιβάζεται στους υπόλοιπους επιτρόπους. Η Επιτροπή έχει στόχο να προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης μέσω των κατάλληλων πρωτοβουλιών. Σκοπός της είναι η μέριμνα για την εφαρμογή του Συνθηκών από τα θεσμικά όργανα. Μέσω του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου επιβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και εκτελεί τον προϋπολογισμό καθώς διαχειρίζεται και άλλα

προγράμματα. Η δράση της εκτελείται στα πλαίσια αυτών που προβλέπουν οι Συνθήκες. Η Επιτροπή της Ε.Ε. προσπαθεί να επιτύχει οργανικές συμφωνίες μέσω πρωτοβουλιών για τον ετήσιο και πολιτικό προγραμματισμό. Διαθέτει επίσης, πολλές εξουσίες και στο νομοθετικό και εκτελεστικό τομέα. Η επιτροπή έχει χαρακτηριστεί ως ο θεματοφύλακας του δικαίου της ένωσης. (Πλιάκος, 2018).

1.1.5. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι ένα από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης που προέκυψε μετά από συζητήσεις κατά τη δεκαετία του 1990 σχετικά με την ισορροπία μεταξύ των πολιτικών και των τραπεζιτών. Στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συμμετέχουν μόνο οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των κρατών μελών που το νόμισμά τους είναι το ευρώ και ασκούν τη νομισματική πολιτική της Ένωσης. Τα όργανα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας διευθύνουν τα όργανα λήψης αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Η ΕΚΤ έχει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το άρθρο 282 της ΣΛΕΕ.

Euro area 1999 – 2015

Χάρτης 1: Χάρτης Ευρωζώνης

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας απαρτίζεται από τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ και τους Διοικητές των Εθνικών

Κεντρικών Τραπεζών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ. Οι κύριες αρμοδιότητες συμβουλίου αυτού είναι να υιοθετήσουν κατευθυντήριες γραμμές και να λάβουν τις αναγκαίες αποφάσεις ώστε να μπορέσει να διασφαλιστεί η εκτέλεση των καθηκόντων που έχουν αναθέσει στο ΕΣΚΤ. Επίσης σκοπός είναι η χάραξη νομισματικής πολιτικής της ένωσης με ενδιάμεσους νομισματικούς στόχους για σημαντικά επιτόκια και εφοδιασμό των αποθεμάτων του ΕΣΚΤ. Το Διοικητικό Συμβούλιο δύο φορές το μήνα συνεδριάζει και εκτός από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ο πρόεδρος του Ecofin και ένα μέλος της Επιτροπής δικαιούνται επίσης να παρίστανται στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, ωστόσο δεν διαθέτουν δικαίωμα ψήφου.

Η εκτελεστική επιτροπή της ΕΚΤ απαρτίζεται από τον Πρόεδρο τον Αντιπρόεδρο και άλλα τέσσερα μέλη τα οποία διορίζονται μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα από το ευρωπαϊκό συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία. Η θητεία έχει διάρκεια 8 έτη και είναι μη ανανεώσιμη. (Άρθρο 283, ΣΛΕΕ) Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και με τον τρόπο αυτό δίνει τις οδηγίες στις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες. Πολλές πολιτικές που εφαρμόζει η Εκτελεστική Επιτροπή της ανατίθεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Η Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών δεν ζητάει ούτε δέχεται υποδείξεις από τα θεσμικά όργανα ή τους οργανισμούς ή τις κυβερνήσεις των κρατών μελών· τα θεσμικά όργανα καθώς και οι κυβερνήσεις έχουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν με κανέναν τρόπο να επηρεάσουν τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών.

1.1.6. Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ιδρύθηκε το 1975 και στην αρχή ήταν επικουρικό όργανο αλλά καθιερώθηκε σαν όργανο της Κοινότητας μετά τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Αποστολή του είναι να ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των εξόδων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δηλαδή ένα όργανο δημοσιονομικού ελέγχου καίριας σημασίας λόγω της ανάγκης για δημοσιονομική πειθαρχία στην Ένωση.

Αποτελείται από τόσα μέλη όσα είναι τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δηλαδή 28. Κάθε μέλος διορίζεται από το Συμβούλιο των Υπουργών με ειδική πλειοψηφία κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα μέλη που θα εκλεγούν, θα εκλέξουν μεταξύ τους τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ο οποίος έχει θητεία τρία χρόνια και είναι ανανεώσιμη. Ο Πρόεδρος μέριμνα για την αποδοτική λειτουργία του ελεγκτικού συνεδρίου και για την εκπροσώπηση σε εξωτερικές σχέσεις. Τα μέλη ασχολούνται με ένα γενικό τομέα δραστηριότητας στον οποίο και φέρουν ειδική ευθύνη. Οφείλουν να μην πραγματοποιούν καμία ενέργεια που είναι ασυμβίβαστη με τα καθήκοντά τους και ούτε ζητούν αλλά ούτε και δέχονται υποδείξεις από καμία Κυβέρνηση ή άλλο οργανισμό. Πρέπει με ανεξαρτησία να προασπίζονται το γενικό συμφέρον της Ένωσης.

Όσον αφορά την προετοιμασία και εφαρμογή των αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το Ελεγκτικό Συνέδριο επικουρείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Κατά τον έλεγχο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθώς και το Συμβούλιο οφείλουν να διαβουλεύονται μαζί με το Ελεγκτικό Συνέδριο την υιοθέτηση πράξεων δημοσιονομικού περιεχομένου. (Άρθρο 322 & 325, ΣΛΕΕ)

Θεσμικό Όργανο της Ε.Ε. είναι και το Δικαστήριο, το οποίο εξετάζεται στο επόμενο κεφάλαιο εκτενώς.

Μέρος Δεύτερο

Κεφάλαιο 2^ο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο- Θεσμικό Όργανο Ε.Ε.

Το δίκαιο της Ε.Ε. είναι ένα ιδιαίτερο δικαϊκό σύστημα το οποίο έχει διακριτές τομές αλλά και συγκλίσεις με το διεθνές δίκαιο και τα συστήματα δικαίου των κρατών μελών. Οι πηγές δικαίου της Ένωσης χωρίζονται σε πρωτογενές δίκαιο, δευτερογενές δίκαιο, διεθνείς συνθήκες και οι γενικές αρχές δικαίου της Ένωσης. Το δίκαιο της Ένωσης και οι συνθήκες χρῖζανε σωστής ερμηνείας και συμμετοχής και προέκυψε η αναγκαιότητα για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

2.1. Ίδρυση

Ως αφετηρία του δικαιοδοτικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρείται το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα που συστάθηκε με βάση τη Συνθήκη της ΕΚΑΧ το 1952, γεγονός που το κάνει να θεωρείται ένας από τους παλαιότερους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι Συνθήκες αποτελούσαν σημαντική καινοτομία στο πλαίσιο της διακρατικής συνεργασίας όχι όμως ως προς την ίδρυση δικαιοδοτικού οργάνου καθώς αποτελούσαν σε σημαντικό βαθμό νομικής υφής κείμενα που καθαρίζουν το δικαιοδοτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ύπαρξη αυτής της νομικής πολυπλοκότητας μαζί με την ανάγκη για εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου από τα κράτη μέλη και τα διαφορετικά συνταγματικά καθεστάτα των κρατών μελών επέβαλαν την ύπαρξη ενός μηχανισμού ελέγχου και αν απαιτηθεί επιβολής κυρώσεων. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει στο Λουξεμβούργο και δεν πρέπει να συγχέεται με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το οποίο έχει έδρα στο Στρασβούργο και είναι το Δικαστήριο του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Εικόνα 2: Υπογραφή στο Παρίσι το 1951 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα

Λόγος για την ύπαρξη ενός δικαστηρίου είχε γίνει και στη συνθήκη της Ρώμης το 1957 για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινοτικής Ενέργειας (Ευρατόμ), παρ' όλα αυτά, τα δύο δικαστήρια ποτέ δεν λειτούργησαν. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λειτούργησε σαν ένας προωθητικός μηχανισμός της κοινοτικής ολοκλήρωσης και έβαλε τα θεμέλια που ήταν απαραίτητα για να μπορέσει η κοινότητα και αργότερα η Ένωση να χαρακτηριστεί ως κοινότητα δικαίου.

Πριν τη δημιουργία του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το 1988 το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είχε αναλάβει σημαντικότατο ρόλο ως που είχε θεωρηθεί ότι χωρίς το Δικαστήριο η ύπαρξης της Κοινότητας ίσως να ήταν αδύνατη. Η συμβολή του Δικαστηρίου ήταν σημαντική στην εδραίωση και ανάπτυξη της Κοινότητας κάνοντας τα κράτη μέλη να τηρούν το δίκαιο καθώς και τα κοινοτικά όργανα και τους ιδιώτες. (Πλιάκος, 2018). Το Δικαστήριο ερμήνευε τους κοινούς κανόνες και με αυτό το τρόπο απέτρεψε τυχόν ανταγωνισμούς ανάμεσα στα κράτη μέλη και βοήθησε στην εμπέδωση της Κοινότητας ως κοινότητα δικαίου. Η λειτουργία του ήταν αρκετά αποτελεσματική, με αποτέλεσμα να οδηγηθεί στην υπερβολική αύξηση των προς εκδίκαση υποθέσεων παράλληλα με την διαρκή επέκταση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης. Προκειμένου να αποσυμφορηθεί η λειτουργία του Δικαστηρίου προβλέφθηκε η σύσταση ενός νέου δικαστηρίου του Πρωτοδικείου που θα λειτουργούσε ως δικαστήριο πρώτου βαθμού και οι αρμοδιότητές του θα αυξάνονταν μέσα από τις τροποποιήσεις των Συνθηκών. Πλέον δεν υφίσταται ο όρος Πρωτοδικείο καθώς με τη συνθήκη της Λισαβώνας τροποποιήθηκαν οι προηγούμενες Συνθήκες και πλέον στο δικαιοδοτικό σύστημα της Ένωσης γίνεται αναφορά στην έκφραση Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.2. Σύνοψη

Το Δικαστήριο αρχικά αποτελούνταν με δεκαπέντε δικαστές, δηλαδή όσα ήταν τα κράτη μέλη ως τότε. Στις μέρες μας το Δικαστήριο έχει είκοσι οκτώ δικαστές δηλαδή έναν δικαστή ανά κράτος μέλος και το Γενικό Δικαστήριο έχει σαράντα επτά και από το 2019 θα αυξηθούν σε πενήντα έξι, δύο δηλαδή ανά κάθε κράτος μέλος. Μαζί με τους δικαστές υπάρχουν και οκτώ γενικοί εισαγγελείς, οι οποίοι μπορούν να αυξηθούν με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου. Στις 25|06|2013 ο αριθμός των Γενικών Εισαγγελέων από οκτώ αυξήθηκε σε έντεκα, έπειτα

από αίτηση του Προέδρου του Δικαστηρίου. Στο παρελθόν, είχε τεθεί θέμα σχετικά με τον αριθμό των Δικαστών καθώς η διαρκής αύξηση τους λόγω των διευρύνσεων της Ένωσης, δεν ήταν συμβατή με την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης.

Οι Δικαστές και οι Γενικοί Εισαγγελείς, έχουν θητεία για έξι έτη και αυτή μπορεί να ανανεωθεί. Ωστόσο, κάθε τρία έτη γίνεται μερική ανανέωση των δικαστών για να εξασφαλίζεται η συνέχεια. Καθήκον του Γενικού Εισαγγελέα είναι να διατυπώνει δημόσια με πλήρη ανεξαρτησία και αμεροληψία σωστά δομημένες προτάσεις επί των υποθέσεων όταν απαιτείται η παρέμβαση του. (Χριστιανός, Περάκης, 2010). Οι Δικαστές καθώς και οι Γενικοί Εισαγγελείς ορίζονται από τα κράτη μέλη στα πλαίσια του Συμβουλίου και είναι προσωπικότητες που έχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για το διορισμό στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους. Απαιτούνται λοιπόν, άτομα με ικανότητα άσκησης υψηλών δικαστικών καθηκόντων. Τα απερχόμενα μέλη μπορούν να διοριστούν ξανά.

Οι Δικαστές μεταξύ τους εκλέγουν τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου ανά τριετία και η επανεκλογή του Προέδρου είναι επιτρεπτή. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου κατά κύριο λόγο έχει δικαστικά καθήκοντα στις εκδιδόμενες από την ολομέλεια υποθέσεις. Το Δικαστήριο διορίζει τον Γραμματέα του καθώς επίσης καθορίζει την υπηρεσιακή του κατάσταση. Επίσης, καταρτίζει τον κανονισμό σε συμφωνία με το Δικαστήριο και τον κανονισμό αυτό εγκρίνει το Συμβούλιο (Άρθρο 254, ΣΕΕ)

Το Δικαστήριο συνέρχεται σε τμήματα ή συνεδριάζει σε ολομέλεια. Οι Δικαστές μπορεί να κληθούν να ασκήσουν και καθήκοντα Γενικού Εισαγγελέα. Το Γενικό Δικαστήριο σε αντίθεση με το Δικαστήριο δεν έχει μόνιμους Γενικούς Εισαγγελείς. Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο συνιστάται επίσης επιτροπή που γνωμοδοτεί σχετικά με την επάρκεια των υποψηφίων για άσκηση καθηκόντων Δικαστή και Γενικού Εισαγγελέα του δικαστηρίου, πριν από τη διενέργεια διορισμών από τις Κυβερνήσεις των κρατών μελών. (Άρθρο 255, ΣΕΕ). Η επιτροπή αυτή στελεχώνεται από επτά άτομα που επιλέγονται μεταξύ πρώην μελών του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου ή ανάμεσα στα μέλη των Εθνικών Ανωτάτων Δικαστηρίων. Οι κανόνες λειτουργίας της επιτροπής αυτής θεσπίζονται από το Συμβούλιο το οποίο διορίζει και τα μέλη της.

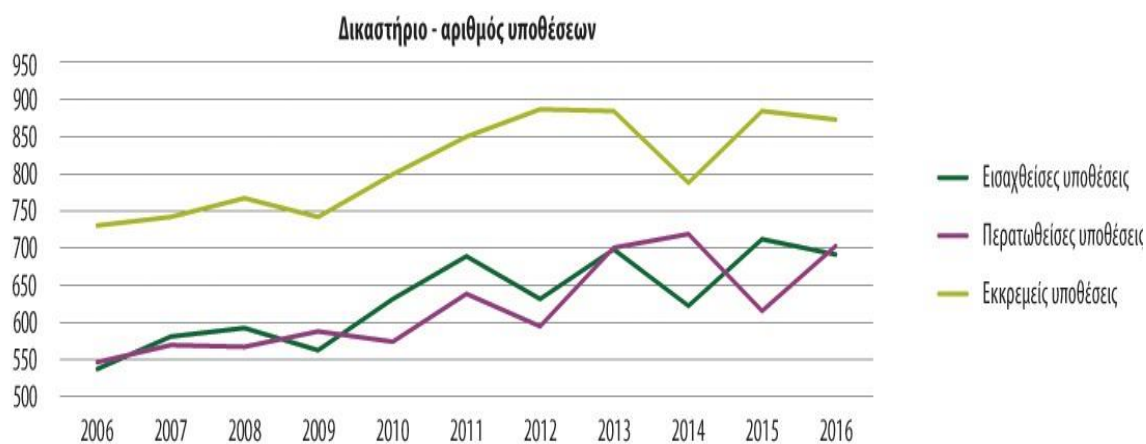
Εκτός από τους Δικαστές που ο καθένας τους επικουρείται από τρεις νομικούς γραμματείς και τους Γενικούς Εισαγγελείς που ο καθένας τους επικουρείται από τέσσερις νομικούς γραμματείς, το Δικαστήριο μαζί με το Γενικό Δικαστήριο απασχολεί περίπου χίλιους πεντακόσιους μόνιμους υπαλλήλους και τετρακόσιους έκτακτους.

2.3. Δικαστήριο

Το Δικαστήριο, όπως προαναφέρθηκε, αποτελείται από είκοσι οκτώ Δικαστές και με την αύξηση που πραγματοποιήθηκε από έντεκα γενικούς εισαγγελείς. Οι συνεδριάσεις του Δικαστηρίου γίνονται ως τμήμα μείζονος συνθέσεως αποτελούμενο από δέκα πέντε Δικαστές, όταν το ζητήσει κάποιο κράτος μέλος ή όργανο που είναι διάδικος, καθώς και όταν η υπόθεση αυτή είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη και σημαντική. Μπορεί όμως το Δικαστήριο να συνεδριάζει και σαν ολομέλεια ή κατά πενταμελή ή τριμελή τμήματα, εάν οι υποθέσεις δεν είναι τόσο πολύπλοκες και σημαντικές ή εάν δεν ζητήσει το κράτος μέλος τμήμα μείζονος συνθέσεως. Τα πενταμελή ή τριμελή τμήματα έχουν προέδρους και οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη ενώ των τριμελών τμημάτων για ένα έτος.

Το Δικαστήριο έχει κάποιες συγκεκριμένες δικαιοδοτικές αρμοδιότητες. Ασχολείται συγκεκριμένα, με την προδικαστική παραπομπή συνεργάζεται δηλαδή με τα δικαιοδοτικά όργανα των κρατών μελών, καθώς για να μην υπάρχει κάποια απόκλιση στην ερμηνεία των κανόνων δικαίου της Ένωσης, τα Εθνικά Δικαστήρια μπορούν ενίοτε και οφείλουν να απευθυνθούν στο Δικαστήριο και να ζητήσουν να διερευνήσει ένα ζήτημα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης. Η προδικαστική παραπομπή μπορεί να αφορά και τον έλεγχο του κύρους μιας πράξης δικαίου της Ένωσης στα ζητήματα αυτά. Η απάντηση του Δικαστηρίου γίνεται με αιτιολογημένη διάταξη ή με απόφαση και όχι απλώς με γνωμοδότηση και το Εθνικό Δικαστήριο που έχει απευθυνθεί δεσμεύεται από αυτή την ερμηνεία. Το Δικαστήριο ασχολείται με προσφυγές λόγω παραβάσεως κάποιου κράτους-μέλους, ελέγχει δηλαδή τα κράτη-μέλη για την τήρηση των υποχρεώσεών τους. Η Επιτροπή είναι το όργανο συνήθως που θα προσφύγει στο Δικαστήριο για κάποιο κράτος μέλος, ή μπορεί ακόμα και κάποιο κράτος μέλος να το κάνει αυτό. Εάν το Δικαστήριο αναγνωρίσει την προσφυγή αυτή σαν παράβαση υποχρεούται να θέσει αμέσως τέρμα στην παράβαση αυτή. Οι συνήθεις πρόσφυγες, είναι η προσφυγή ακυρώσεως που αυτός που προσφεύγει στο Δικαστήριο ζητά την ακύρωση μιας πράξης ενός οργάνου ή κάποιου κανονισμού,

οδηγίας ή απόφασης. Επίσης προσφυγή λόγω παραλείψεως που παρέχει τη δυνατότητα ελέγχου της νομιμότητας και της αδράνειας θεσμικών και άλλων οργάνων ή οργανισμού της Ένωσης. Τέλος, η αίτηση αναίρεσης δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάζει αιτήσεις αναίρεσης περιοριζόμενο μόνο σε νομικά ζητήματα κατά των αποφάσεων και διατάξεων που εκδίδει το Γενικό Δικαστήριο. Σε πολλές περιπτώσεις μπορεί το Δικαστήριο να αναιρέσει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου εάν η αίτηση αναίρεσης κριθεί παραδεκτή και βάσιμη. (curia.europa.eu)

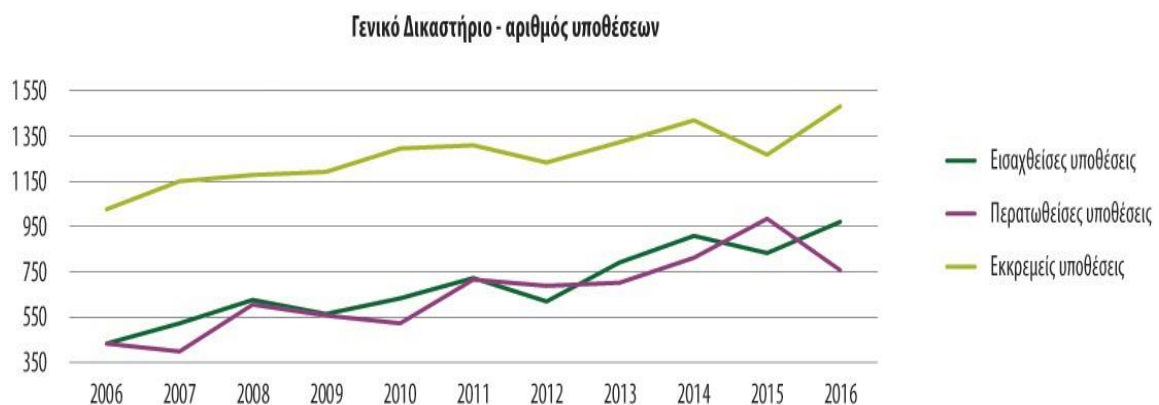
Γράφημα 2: Αριθμός Υποθέσεων του Δικαστηρίου την περίοδο 2006-2016.

2.4. Γενικό Δικαστήριο

Το Γενικό Δικαστήριο, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο υποκεφάλαιο απαρτίζονταν αρχικά από σαράντα επτά δικαστές αλλά από το 2019 θα απαρτίζεται από πενήντα έξι Δικαστές δηλαδή δύο ανά κράτος μέλος. Οι Δικαστές αυτοί είναι υπεύθυνοι να ασκούν τα καθήκοντά τους με αμεροληψία και ανεξαρτησία. Στο Γενικό Δικαστήριο μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις ένας Δικαστής να ασκήσει καθήκοντα Γενικού Εισαγγελέα καθώς δεν υπάρχουν μόνιμοι Γενικοί Εισαγγελείς στο όργανο αυτό. Το Γενικό Δικαστήριο εκδικάζει υποθέσεις που υποβάλλονται σε τριμελή ή πενταμελή τμήματα και σε κάποιες συγκεκριμένες περιπτώσεις μπορεί να δικάζει και ως μονομελές Δικαστήριο. Επίσης μπορεί να γίνει συνεδρίαση και ως τμήμα μείζονος συνθέσεως δηλαδή αποτελούμενο από δέκα πέντε δικαστές και αυτό αιτιολογείται λόγω της νομικής δυσκολίας ή της σπουδαιότητας που θα έχει η υπόθεση.

Οι υποθέσεις που εκδικάζει το Γενικό Δικαστήριο είναι σε πρώτο βαθμό, οι οποίες δεν έχουν παραπεμφθεί σε ειδικευμένα δικαστήρια ή άμεσα στο Δικαστήριο. Ασχολείται επίσης, και με προσφυγές κατά αποφάσεων σε πρώτο βαθμό των

ειδικευμένων αυτών Δικαστηρίων. Στις αρμοδιότητες του Γενικού Δικαστηρίου είναι να εκδικάζει τις προσφυγές που ασκούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα προς ακύρωση πράξης ή θεσμικών ή και άλλων οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες απευθύνονται σε αυτά ή οι οποίες τα αφορούν άμεσα και ατομικά. Επίσης, προσφυγές των κρατών-μελών κατά της Επιτροπής και προσφυγές των κρατών μελών κατά του Συμβουλίου όσον αφορά τις πράξεις που εκδίδονται σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, τα μέτρα εμπορικής άμυνας και τις πράξεις με τις οποίες το Συμβούλιο ασκεί εκτελεστικές αρμοδιότητες. Το Γενικό Δικαστήριο εκδικάζει ακόμη αγωγές στηριζόμενες σε συμβάσεις που έχουν συναφθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι οποίες προβλέπουν ρητώς την αρμοδιότητα του Γενικού Δικαστηρίου καθώς και αγωγές για την αποκατάσταση των ζημιών που προξενούνται από τα θεσμικά και άλλα όργανα και τους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή υπαλλήλων αυτής. Τέλος, άλλες υποθέσεις που εκδικάζει είναι πρόσφυγες στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας κατά του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατά του Κοινοτικού Γραφείου Φυτικών Ποικιλιών, καθώς και διαφορές μεταξύ θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του προσωπικού σχετικά με τις εργασιακές σχέσεις και το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Όπως συμβαίνει και στο Δικαστήριο το ίδιο συμβαίνει και στο Γενικό δικαστήριο, ο αριθμός των υποθέσεων που υποβάλλονται είναι αρκετά μεγάλος και αντιμετωπίζετε πρόβλημα λόγω του μεγάλου φόρτου εργασίας από τις υποθέσεις που αναθέτονται. (curia.europa.eu)

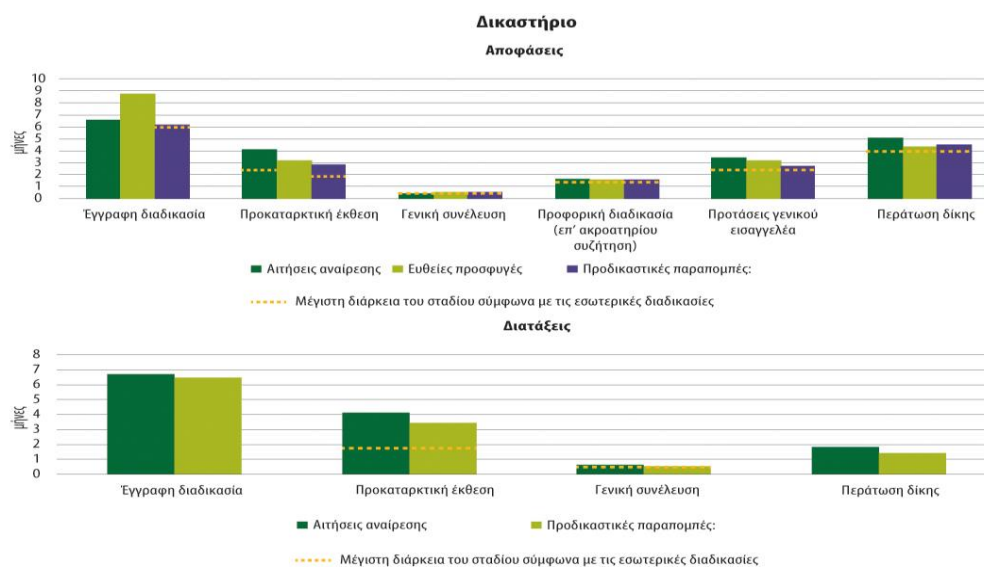

Γράφημα 3: Αριθμός Υποθέσεων Γενικού Δικαστηρίου την περίοδο 2006-2016.

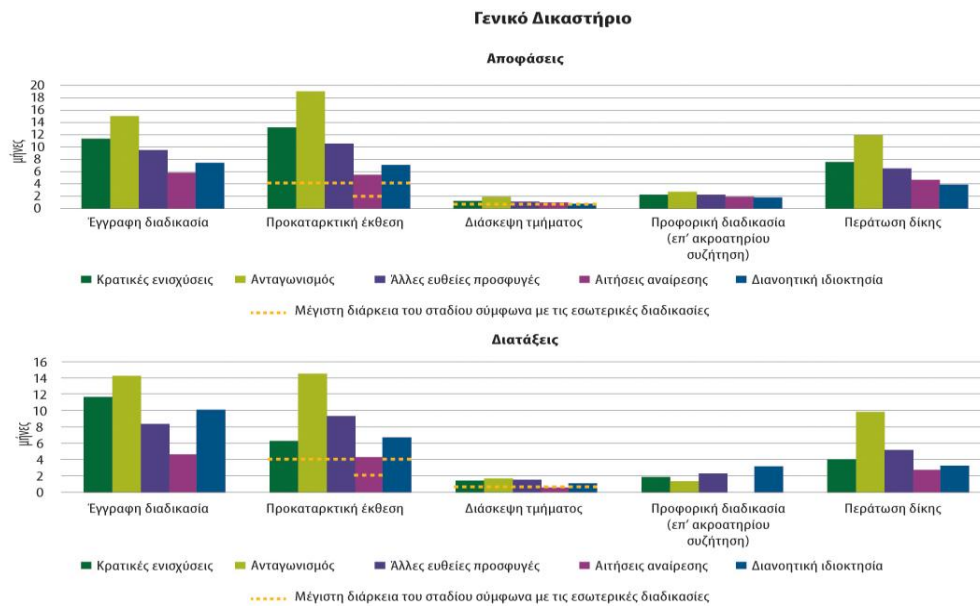
2.5. Λειτουργία Δικαστηρίου Ε.Ε.

Ο τρόπος λειτουργίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαρθρώνεται ως εξής είτε συνεδριάζουν σε ολομέλεια ή σε τμήματα ή σε τμήματα μείζονος συνθέσεως όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρχικά πραγματοποιούσε συνεδρίαση σε η ολομέλεια, τα τμήματα θεσμοθετήθηκαν κατά το πέρασμα των χρόνων προκειμένου να επιταχυνθεί η διαδικασία απονομής δικαιοσύνης. Τα κράτη-μέλη και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζουν τη μείωση της διάρκειας των διαδικασιών και το γεγονός ότι η δικαιοσύνη απονέμεται συντομότερα και ζητούν μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις την εκδίκαση υποθέσεων από την ολομέλεια του Δικαστηρίου. Στις μέρες μας το δικαστήριο συνεδριάζει σε ολομέλεια όταν παρθεί απόφαση από το ίδιο και υπάρχει κάποια υπόθεση εξαιρετικής και μείζονος σημασίας, διαφορετικά οι συνεδριάσεις γίνονται σε τμήματα μείζονος σημασίας όταν αυτό ζητηθεί από άλλο από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και από κάποιο κράτος μέλος. Οι υπόλοιπες υποθέσεις εκδικάζονται από τμήματα τριών ή πέντε δικαστών.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης οφείλει να απονείμει δικαιοσύνη άμεμπτης ποιότητας, σε εύλογο χρόνο με τη διασφάλιση ταυτοχρόνως του δυνατού τρόπο χρήσης των δημόσιων πόρων που έχει στη διάθεσή του. Οι αποφάσεις που θα πάρει το Δικαστήριο μπορεί να έχουν σημαντικό αντίκτυπο σε ιδιώτες, νομικά πρόσωπα, κράτη μέλη και την Ε.Ε. ως σύνολο. Το Δικαστήριο με την πάροδο των χρόνων στοχεύει στο να γίνεται ολοένα και πιο αποδοτική η λειτουργία του.

Γράφημα 4: Αποφάσεις Δικαστηρίου.

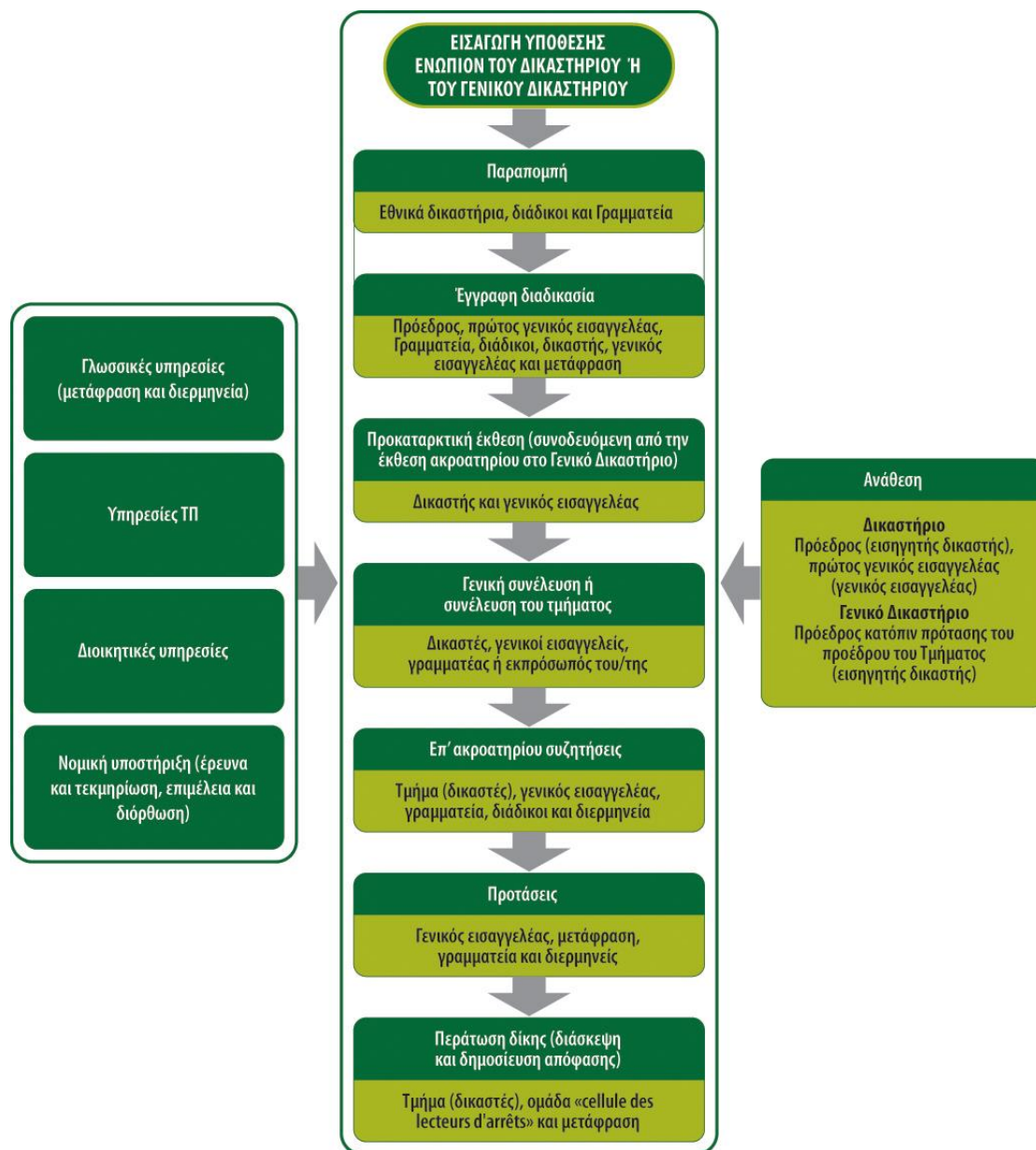

Γράφημα 5: Αποφάσεις Γενικού Δικαστηρίου.

Γλώσσα διαδικασίας στις ευθείες πρόσφυγες χρησιμοποιείται μία από τις 24 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυτή θα είναι και η γλώσσα της διαδικασίας δηλαδή η γλώσσα στην οποία θα διεξαχθεί η δίκη. Στις προδικαστικές παραπομπές η γλώσσα διαδικασίας είναι η γλώσσα του Εθνικού Δικαστηρίου που απευθύνεται στο Δικαστήριο. Στις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου οι συζητήσεις που διεξάγονται ταυτόχρονα διερμηνεύονται ανάλογα με τις ανάγκες σε διάφορες επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δικαστές στις διασκέψεις συζητούν σε μία κοινή γλώσσα, που παραδοσιακά είναι η Γαλλική. (curia.europa.eu)

Η καταχώρηση στη γραμματεία του εισαγωγικού δικογράφου είναι το πρώτο στάδιο που ξεκινά η διαδικασία, είτε είναι άμεση προσφυγή είτε προδικαστική απόφαση Εθνικού Δικαστηρίου. Η διαδικασία αυτή αποτελείται από δύο φάσεις τη γραπτή και την προφορική· η γραπτή φάση περιλαμβάνει την κοινοποίηση στους διαδίκους του εισαγωγικού δικογράφου και την υποβολή ενός μέρους των υπομνημάτων και παρατηρήσεων. Τότε, ορίζεται Εισηγητής Δικαστής και Γενικός Εισαγγελέας και ο Εισηγητής Δικαστής καταρτίζει την προκαταρκτική έκθεση. Έπειτα, γίνεται γενική συνεδρίαση των Δικαστών και των Γενικών Εισαγγελέων και τότε παραπέμπεται η υπόθεση σε δικαστικό σχηματισμό.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η προφορική φάση που ο Εισηγητής Δικαστής έχει συντάξει έκθεση για τη συζήτηση με το ακροατήριο. Ακούγονται οι προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα, γίνεται η διάσκεψη των Δικαστών και βγαίνει η απόφαση.

Διάγραμμα 1: Κύρια στάδια διαχείρισης υποθέσεων.

Κεφάλαιο 3^ο Συμβολή Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στη διάπλαση της νομοθεσίας της Ε.Ε.

3.1 Θεσμική Σημασία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όντας το δικαιοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, έχει ως κύρια αποστολή, τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων της ένωσης και τη διασφάλιση ενιαίας ερμηνείας και εφαρμογής του δικαίου της. Το ΔΕΕ λειτουργεί αποκλειστικά στα πλαίσια της Ένωσης και είναι το μέσο της δικαστικής επίλυσης των διαφορών. Διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στο νέο οργανωτικό οικοδόμημα της Ένωσης.

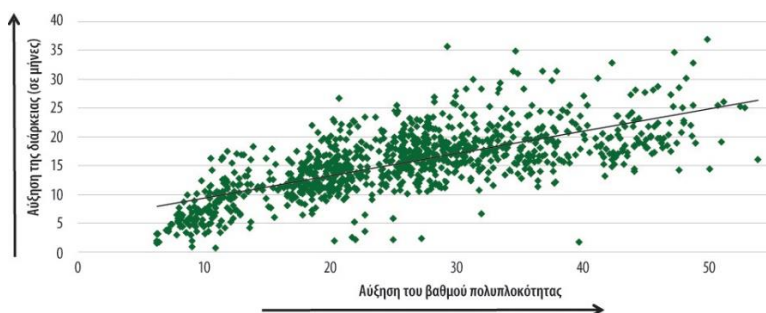
Στο διεθνές δίκαιο κατά κανόνα η δικαιοδοσία του δικαστηρίου εξαρτάται από τη συναίνεση των δύο ενδιαφερόμενων κρατών πράγμα που δεν ισχύει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης· η δικαιοδοσία του είναι δεσμευτική και αποκλειστική για την ανάπτυξη των θεσμικών οργάνων. Το γεγονός επίσης, ότι οι ιδιώτες έχουν άμεση πρόσβαση στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό περιοριστικούς όρους, είναι επίσης πράγμα που δεν δύναται να υφίσταται στα Διεθνή Δικαστήρια.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετωπίζει τα προβλήματα που προκύπτουν κατά τη διαδικασία της εφαρμογής των Συνθηκών με νομική και όχι πολιτική βαρύτητα δηλαδή ως προβλήματα εφαρμογής δεδομένων κανόνων δικαίου και όχι ως ζητήματα επιλογής πολιτικών λύσεων. Με τον τρόπο αυτό προκύπτει μία αυτόνομη έννομη τάξη, ένα σύστημα που λύνονται νομικά προβλήματα μέσα σε αυτό χωρίς την προσφυγή σε διαδικασίες ή κανόνες έξω από αυτό. Η ύπαρξη του Δικαστηρίου είναι μόνιμη και έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει νομολογία μέσω της σωστής προσέγγισης και ερμηνείας των νομικών κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι υπεύθυνο, να εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και εφαρμογή των Συνθηκών σε συνδυασμό με τα άλλα όργανα της Ένωσης. Είναι, λοιπόν, ένας εκφραστής της συλλογικότητας· εκφράζει συλλογικά και όχι μεμονωμένα και επιμέρους πολιτικές και απόψεις των κρατών μελών.

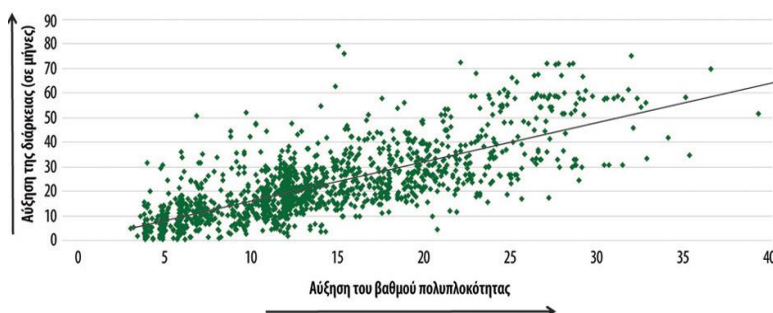
Κατευθυντήρια γραμμή του ΔΕΕ είναι οι Συνθήκες και η βούληση για την ολοκλήρωση που είναι το θεμέλιο αλλά και το κίνητρο της όλης διεργασίας. Αρχικά,

στις Συνθήκες τον κύριο ρόλο για την προώθηση και προαγωγή της πολιτικής στην ολοκλήρωση είχε η Επιτροπή με το Δικαστήριο να ερμηνεύει τους κανόνες δικαίου και να βοηθάει στην εκτέλεση των υποχρεώσεων των μελών, ωστόσο, ο ρόλος του Δικαστηρίου προσδίδει δεσμευτικό χαρακτήρα στη βούληση της ολοκλήρωσης που διαφαίνεται μέσω των Συνθηκών και πλέον διαδραματίζει αυτό τον κύριο ρόλο. Το Δικαστήριο θεωρεί δεδομένο το να προχωρήσουν τα κράτη-μέλη στην ολοκλήρωση και δεν θεωρείται για αυτό διαπραγματεύσιμο γεγονός.

Η πορεία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως τώρα δείχνει πως έχει ανταπεξέλθει στο μέγιστο βαθμό στην αποστολή που του ανατέθηκε με την ίδρυσή του. Ασκεί τα καθαρά δικαστικά του καθήκοντα και συνέβαλε καθοριστικά στην εδραίωση και ανάπτυξη της έννομης τάξης στην Ένωση. Από το 1965 έως και το 1985 ο ρόλος του Δικαστηρίου ήταν ιδιαίτερα σημαντικός την περίοδο εκείνη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης να δώσει για την κυρία πρωτοβουλία για την ανάπτυξη της κοινοτικής έννομης τάξης, μια περίοδο μάλιστα που το κατέστησαν ως το κύριο για αποτελεσματικό όργανο προαγωγής της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, γεγονός που δεν ήταν προγραμματισμένο, ωστόσο πραγματοποιήθηκε από την ανάγκη που προέκυψε. Το Δικαστήριο αντιμετωπίζει την κάθε προσφυγή διαφορετικά προκειμένου να φτάσει στην καλύτερη δυνατή απόφαση για τα κράτη μέλη και τους ιδιώτες όσο πολύπλοκη και αν είναι μια υπόθεση.

Γράφημα 6: Ανάλυση της πολυπλοκότητας των υποθέσεων ενώπιον του Δικαστηρίου.

Γράφημα 7: Ανάλυση της πολυπλοκότητας των υποθέσεων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Το σημαντικό έργο του δικαστηρίου, εντοπίζεται στο γεγονός ότι έδωσε πλήρη νομική ισχύ σε νομικές αρχές που περιείχαν οι Συνθήκες και αυτό διαφαίνεται από τη δήλωση που έγινε σε απόφαση του δικαστηρίου του 1986 που χρησιμοποιήθηκε ο όρος Σύνταγμα για να περιγράψει τις συνθήκες. Οι νομικές αρχές που περιέχουν οι Συνθήκες θεωρούνται κατευθυντήριες αρχές λειτουργίας των κρατών μελών, των οργάνων και της Ένωσης. Μία ακόμα ρύθμιση του ευρωπαϊκού δικαστηρίου καίριας σημασίας, είναι η αναγνώριση ισχύς σε διατάξεις οδηγιών που δεν είχαν τεθεί σε εφαρμογή από τα μέλη ως τότε· οι οδηγίες αυτές δεν είναι δεσμευτικές προς τα κράτη-μέλη, ωστόσο, τους επιτρέπουν να νομοθετήσουν αυτά μέσα στο πλαίσιο αυτών των οδηγιών. Το Δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να παρέμβει αποτελεσματικά όταν κρίνει περίπτωση αρνητικής ολοκλήρωσης, δηλαδή, σκοπός του είναι να άρει τα εμπόδια που προκύπτουν τα κράτη μέλη στην διακίνηση προϊόντων κεφαλαίων και προσώπων. Μπορεί να κηρύξει παράνομο οποιοδήποτε εμπόδιο τέτοιο και μπορεί να υποχρεώσει τη χώρα αυτή να μην το εφαρμόσει. Το Δικαστήριο, μπορεί μόνο να δηλώσει ότι υπάρχει υποχρέωση συνεργασίας δεν μπορεί να διαμορφώσει το περιεχόμενο της ρύθμισης που χρειάζεται όταν τα νομοθετικά όργανα της ένωσης δεν το κάνουν. (Πλιακος 2018).

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δεν περιορίζεται στην αποστολή του ως δικαιοδοτικό όργανο τηρώντας τις εσωτερικές έννομες τάξεις των ευρωπαϊκών κρατών. Λόγω αυτού υπήρξαν αρνητικοί χαρακτηρισμοί παρόλα αυτά το Δικαστήριο δεν έπαψε να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Σύμφωνα με την Karen Alter τα Δικαστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης ασκούν πολύ σημαντική επιρροή στο περιεχόμενο του δικαίου της, καθώς πολιτικοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι δυσαρεστημένοι με την ενεργό δράση των Δικαστηρίων καθώς δυσκολεύτηκαν να περιορίσουν και να μειώσουν τις εξουσίες τους.

3.2 Παραδείγματα καθοριστικών Αποφάσεων του ΔΕΕ

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενίσχυσε το καθεστώς του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, οι Αποφάσεις της δεκαετίας του 1960 και 1970 οι Van Gend en Loos και Costa κατά Enel που υπήρξαν καθοριστικές στην προετοιμασία δημιουργίας και εδραίωσης ενός ισχυρού δικαϊκού συστήματος.

Εξίσου σημαντική ήταν η Απόφαση του 1992 υπόθεση Frankovich και Bonifaci κατά Ιταλίας που η απόφαση του δικαστηρίου τότε ήταν πως οι ιδιώτες δικαιούνται οικονομική αποζημίωση εάν θίγονται από την παράλειψη ενός κράτους-μέλους να μεταφέρει μία οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο εντός της καθορισμένης προθεσμίας (Nugent 2012).

Στην Απόφαση επίσης, το 2005 της υπόθεσης Επιτροπή (στηριζόμενη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου) το δικαστήριο ενίσχυσε την ικανότητα εφαρμογής κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποφασίζοντας χαρακτηριστικά πως υπάρχει δυνατότητα επιβολής κυρώσεων ποινικού δικαίου για παραβιάσεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Nugent, 2012)

Το ΔΕΕ πραγματοποίησε ενίσχυση και η επέκταση της αρμοδιότητας πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εντάθηκε μέσω των Αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου με χαρακτηριστικό παράδειγμα τα δικαιώματα των κοινωνικών ασφαλίσεων, με τις περισσότερες κυβερνήσεις μη θέλοντας να πράξουν πολλά σχετικά με τα δικαιώματα αυτά. Το δικαστήριο κατάφερε πιέζοντας τα κράτη προς την εναρμόνιση ορισμένων πρακτικών τους. Η υπόθεση Barber κατά Guardian Royal Exchange Assurance Group που είχε φτάσει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, μέσω του εφετείου του Ηνωμένου Βασιλείου ήταν ένα ακόμη παράδειγμα πως το Δικαστήριο ενίσχυσε και επέκτεινε την αρμοδιότητα πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο τομέα της εσωτερικής αγοράς σε αρκετές περιπτώσεις το Δικαστήριο κήρυξε παράνομες κάποιες πρακτικές και άσκησε πιέσεις προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο να ενεργήσουν. Παράδειγμα αποτελεί η απορρύθμιση των αγορών μετά την υπόθεση Nouvelles Frontières το 1986. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τότε έκρινε πως οι κανόνες της Συνθήκης που είναι σχετικές τον ανταγωνισμό ισχύουν και στις αερομεταφορές (Nugent, 2012)

Παράδειγμα ακόμη, καθοριστικής Απόφασης αποτελεί, αυτή που εκδόθηκε το 1979 στην υπόθεση *Cassis de Dijon* που ήταν σχετικά με την κυκλοφορία ενός λικέρ. Το δικαστήριο έκρινε ότι η εθνική νομοθεσία για τα πρότυπα των τροφίμων δεν μπορεί να χρησιμοποιείται για να εμποδίζει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, εκτός εάν συνδέεται με τη δημόσια υγεία, τη φορολογική εποπτεία ή την προστασία του καταναλωτή. Έτσι θεσπίστηκε η αρχή της «αμοιβαίας αναγνώρισης», σύμφωνα με την οποία ένα προϊόν που παράγεται και διατίθεται μόνιμα στην αγορά ενός κράτους μέλους πρέπει να γίνεται αποδεκτό στα άλλα κράτη μέλη. Ωστόσο, στην αρχή της «αμοιβαίας αναγνώρισης», υπάρχουν αμφισβητήσεις όπως για παράδειγμα στην Υπόθεση Επιτροπή κατά Γερμανίας, που η γερμανική κυβέρνηση προσπάθησε να προστατεύσει τα Ζυθοποιία της. Το 1987 το δικαστήριο επικύρωσε την αρχή της «αμοιβαίας αναγνώρισης» και έβγαλε την τελική Απόφαση σε αυτή την υπόθεση.

Η Υπόθεση το 1980 σχετικά με την ισογλυκόζη καθώς και οι συνδυαζόμενες υποθέσεις το 1988 σχετικά με τον ξυλοπολτό μάλιστα, και το 1992 η Υπόθεση Ισπανία, Βέλγιο και Ιταλία κατά της Επιτροπής με την Υπόθεση το 2000 Γερμανία κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου καέστησαν το δικαστήριο αποτελεσματικό στις αποφάσεις του και επηρέασαν σημαντικά τις εξουσίες και τη λειτουργία των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι αποφάσεις αυτές. Με τον τρόπο αυτό τα Δικαστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης άσκησαν μεγάλη επιρροή στο περιεχόμενο δικαίου της Ένωσης

Συμπεράσματα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με το δικαιοδοτικό σύστημα το οποίο διαθέτει και τα θεσμικά όργανα προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης, και μέσω του Δικαστηρίου ειδικότερα την εφαρμογή των κανόνων δικαίου προς τη διασφάλιση της έννομης τάξης στην Ένωση. Τα θεσμικά όργανα είναι οι πρωταγωνιστές στην Ε.Ε. με τα κράτη μέλη και τους πολίτες να ακολουθούν τους κανόνες και τις οδηγίες αυτών. Το Δικαστήριο όντας το όργανο που μπορούν να απευθυνθούν τα κράτη μέλη και οι ιδιώτες ακόμα και εναντίον των οργάνων σε περίπτωση που εντοπίζεται πρόβλημα εξασφαλίζει το αίσθημα δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τα κράτη-μέλη να διαφέρουν ως προς την κουλτούρα, το οικονομικό και το αναπτυξιακό επίπεδο μεταξύ τους, χρειάζεται η τήρηση των νόμων και ισορροπία ούτως ώστε να υπάρχει ευημερία στα κράτη μέλη και στο βιοτικό επίπεδο των ευρωπαϊών πολιτών. Αυτό επιτυγχάνεται με τους κανόνες δικαίου που ορίζονται από το ευρωπαϊκό δίκαιο. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τους Δικαστές, τους Γενικούς Εισαγγελείς και το προσωπικό αυτού, είναι υπεύθυνο για τα προαναφερθείσα.

Ο νομικός κόσμος της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και ο κάθε πολίτης ξεχωριστά, οφείλει να είναι ενημερωμένος και ευαισθητοποιημένος σχετικά με το ευρωπαϊκό δίκαιο καθώς και γενικότερα με τα θέματα της Ένωσης ώστε ο καθένας ξεχωριστά να διασφαλίζει την ειρήνη, την ευημερία και την ασφάλεια μέσα στην Ένωση.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

→Πλιάκος, Α. (2018). *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

→Nugent, N. (2012). *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Αθήνα: Σαββάλας.

→Μαργαρίτης, Κ. (2016). *Η Προστασία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην ΕΕ & Η Συνθήκη της Λισαβόνας*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

→Χριστιανός, Β. , Περάκης, Μ. (2010). *Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης Μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

→Hix, S. (2009). *Το Πολιτικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

→Βοσκόπουλος, Γ. (2009). *Ευρωπαϊκή Ένωση: Θεσμοί, Πολιτικές, Προκλήσεις, Προβληματισμοί*. Αθήνα: Επίκεντρο.

→Στεφάνου. Κ, κ.α., (2006). *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές*. Αθήνα: Σιδέρης.

→Μαργαρίτης, Κ. (8-9/2017). *Ζητήματα (Μη) Προδικαστικής Παραπομπής στο ΔΕΕ: μια Νομολογιακή Προσέγγιση*, ΘΠΔΔ

→Χριστιανός, Β. (2010). *Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Ξενόγλωσση

→Arnulf, D. (2015) Chalmers (eds.), *The Oxford Handbook of European Union Law*, Oxford: OUP.

→Fairhurst, J. (2016). *Law of the European Union*, Harlow: Pearson.

Ηλεκτρονικές Πηγές

→https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_el#%CF%80%CF%8E%CF%82-

[%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%AF-%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CE%B5%CE%B5](https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_el#%CF%80%CF%8E%CF%82-%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%AF-%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CE%B5%CE%B5)

→https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/el/

→https://e-justice.europa.eu/content_eu_courts-15-el.do

→<http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/court-of-justice-14-2017/el/#chapter4>

→https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_el